

Прэзентацыя

Прадаўжальнікі справы Кірылы і Мяфодзія

Адна з галоўных падзей у кніжным жыцці краіны — выхад альбома-каталога «Кнігі кірылаўскага шрыфту XVI — пачатку XX ст. у зборы Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь» — сумеснага праекта музея і Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.

Даніла АРЦІМОВІЧ

Калі паглыбіцца ў гісторыю і паспрабаваць адшукаць першую падзею, якая ў рэшце рэшт прывяла да стварэння каталога, дык мы апынёмся ў... 1954 годзе. Менавіта тады пачаў фарміравацца кніжны збор Нацыянальнага мастацкага музея. А першым паступленнем стала рукапіснае Евангелле XVI стагоддзя. Цяпер фонд налічвае 189 адзінак захоўвання. Гэта як рукапісныя, так і друкаваныя (лацінскі і кірылаўскі шрыфт) кнігі. З іх 66 надрукаваныя якраз кірылаўскім шрыфтам. У свой час у генеральнага дырэктара Нацыянальнага мастацкага музея Уладзіміра Пракапцова з'явілася ідэя скласці каталог, які б уяўляў сабой поўнае апісанне адпаведнай калекцыі музея і ахопліваў XVI — пачатак XX стагоддзя. Ён жа выступіў кардынатам праекта, вынікам рэалізацыі якога стаў каталог. Дарэчы, гэта першае ў Беларусі выданне, якое ўяўляе сабою поўнае апісанне кніг з Нацыянальнага мастацкага музея.

Навуковымі рэдактарамі выдання сталі Георгій Галенчанка, галоўны навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, і Алена Карпенка, загадчык аддзела старажытна-беларускага мастацтва Нацыянальнага мастацкага музея. Урэшце, складальнікамі каталога выступілі Галіна Кірзева, загадчык навукова-даследчага аддзела кнігазнаўства Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, і Наталля Трыфанава, супрацоўнік Нацыянальнага мастацкага музея.

Такім чынам, аб'ектам увагі выступілі 66 кніг. Іх геаграфія дастаткова шырокая — сучасныя Беларусь, Украіна, Расія. Патэнцыяльныя карыстальнікі — праваслаўныя, уніяты і стара-Даніла Арцімовіч. Прадаўжальнікі справы Кірылы і Мяфодзія

веры. Характарыстыка кожнага выдання ўключае апісанне яго мастацкага афармлення (наяўнасць заставак, ініцыялаў, наборнага арнаменту і інш.), стан вокладкі і паперы, ступень захаванасці. Даведаны апарат прадстаўлены шэрагам паказальнікаў, якія дапамогуць спецыялістам лёгка карыстацца кнігай. Гэта алфавітны паказальнік твораў, згаданых у выданнях; паказальнік імёнаў у запісах; паказальнік геаграфічных назваў (дзяржаўных устаноў, цэркваў, манастыроў), выданняў па месцы і часе іх друкавання, друкароў, друкарняў і г. д. Акрамя таго, альбом аздаблены 130 гравюрамі і іншымі ўпрыгожваннямі кніг, якія дапамагаюць лепш раскрыць тэкст.

Мяркую, найбольшую цікавасць у патэнцыяльных чытачоў могуць выклікаць беларускія выданні. Іх у каталогу 10. Самае ранняе — Евангелле (з сінатурамі) 1600 года з друкарні братоў Мамонічаў, выданне Акафістаў усеядмічных 1698 года, што пабачыла свет у магілёўскай Братэрскай друкарні. А таксама кнігі для старавераў, што выйшлі ў канцы XVIII стагоддзя ў Вільні і Гродне — Псалтыр (1788), Евангелле вучыцельнае, Канонік (1794) і Псалтыр (1795). Што датычыць Украіны, дык большасць з 28 выданняў з'явілася ў знакамітай Кіева-Пячорскай лаўры. Астатнія кнігі выйшлі ў Расіі (большасць у Маскве і Санкт-Пецярбургу).

Як вядома, сёлета будзе ўрачыста адзначана 1150-годдзе з часу стварэння Кірылам і Мяфодзіем славянскай азбукі. А тое, што вядучыя бібліятэкі краіны, навуковыя і адукацыйныя ўстановы бясплатна атрымалі каталог, засведчыла: справа агульнаславянскіх святых не забываецца. А Нацыянальны музей плануе працягнуць каталагізацыю свайго фонду.

